

Карпенко С. Р.,

*докторант кафедри публічного та приватного права
Університету митної справи та фінансів*

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА
В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**

Верховна Рада України, будучи єдиним законодавчим органом, правоздатна розглядати та вирішувати будь-які питання, що не належать до компетенції державної виконавчої чи судової влади. Відповідно до ст. 85 Основного Закону України визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики України, затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля належить до повноважень Верховної Ради України. Зокрема, на підставі прийнятих Верховною Радою України законів, космічна діяльність в Україні відповідає міжнародним принципам і стандартам. Про це переконливо свідчить участь України в реалізації наступних міжнародно-правових документів: Договору про заборону випробування ядерної зброї в атмосфері, космічному просторі та під водою (1963 р.) [1], «Договору про космос» (Договору про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла (1967 р.) [2, с. 32], Конвенції про відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами (1971 р.) [3], Конвенції про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір 1974 р. [4], Угоди про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах 1979 р. [5]. Дані міжнародні акти сформулювали принципи міжнародного космічного права, згідно з якими до найбільш тяжких міжнародних правопорушень у цій сфері визначені: мілітаризація космічного простору, за яку винні міжнародні організації або країни несуть матеріальну і нематеріальну відповідальність. Крім того, вони заохотили бізнесменів до великих капіталовкладень у цю галузь людської діяльності, адже комерціалізація відкрила широкий спектр можливостей функціонування державно-приватного партнерства в космічній галузі.

Верховна Рада України, як суб'єкт адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в космічній галузі загальної компетенції затверджує основні засади і напрями державної

політики у сфері космічної діяльності, пріоритетні напрями та загальнодержавні програми розвитку космічній сфері, а також здійснює державне регулювання у сфері космічної діяльності та інші повноваження, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання

Для здійснення контролю над окремими напрямами законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України та виконання нею контрольних функцій з числа народних депутатів України утворюються профільні органи парламенту – комітети Верховної Ради України, діяльність яких регулюється окремим законом. Одним з таких комітетів, утворених у 2019 р., є Комітет Верховної Ради з питань економічного розвитку. Верховна Рада України в залежності від скликання затверджувала до предметів відання Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку дещо змінений перелік питань, але космічна діяльність, як предмет відання цього комітету, залишається таким предметом комітету. І відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» серед предметів відання Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (якими визначені державна економічна політика, приватизація державного і комунального майна, націоналізація, реприватизація, банкрутство тощо, антимонопольна політика, розвиток економічної конкуренції, захист прав споживачів, кооперація (крім сільськогосподарської кооперації) віднесені також публічно-приватне партнерство та космічна діяльність (крім питань, що належать до сфери національної безпеки та оборони).

Виходячи із ст. ст. 11-14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку, як і будь-який інший комітет парламенту, здійснює законопроектну, організаційну та контрольну функції. Зокрема, законопроектна функція Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку щодо державно-приватного партнерства в космічній галузі України полягає в тому, що він розробляє проекти законів та інших актів парламенту щодо державно-приватного партнерства в космічній галузі; попередньо розглядає та готує висновки і пропозиції щодо законопроектів у цій сфері, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради України та проектів загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, національно-культурного розвитку (насамперед, Космічної програми України на 2021–2025 рр.), а також надає згоду на обов'язковість або денонсацію міжнародних договорів України щодо державно-

приватного партнерства в космічній галузі; за дорученням парламенту доопрацьовує окремі законопроекти у даній сфері за наслідками розгляду їх у першому та наступних читаннях (за винятком прийнятих Верховною Радою України актів у цілому), а також узагальнює зауваження та пропозиції, що надійшли до даних законопроектів; вносить пропозиції щодо перспективного планування законопроектної роботи у сфері космічної діяльності.

Виконуючи організаційну функцію щодо державно-приватного партнерства в космічній галузі Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку: проводить збір та аналіз відповідної інформації, організацію слухань з питань стосовно сфери державно-приватного партнерства в космічній галузі, в тому числі на засіданнях Верховної Ради України; готує відповідні питання на розгляд Верховної Ради України; приймає участь у формуванні порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України; приймає рішення, надає висновки, рекомендації та роз'яснення; розглядає звернення, що надійшли до нього в установленому порядку; приймає рішення щодо сфери державно-приватного партнерства в космічній галузі в міжпарламентській діяльності та взаємодії з відповідними міжнародними організаціями; готує письмові звіти про підсумки своєї діяльності з питань розвитку сфери державно-приватного партнерства в космічній галузі; забезпечує висвітлення своєї діяльності стосовно даної сфери в засобах масової інформації.

Контрольна ж функція Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку щодо сфери державно-приватного партнерства в космічній галузі полягає в: аналізі практики застосування законодавчих актів, що стосується космічної діяльності, в діяльності державних органів та їх посадових осіб, підготовці та поданні відповідних висновків та рекомендацій на розгляд Верховної Ради України; організації та підготовці за дорученням Верховної Ради України парламентських слухань; організації та підготовці слухань у комітетах. Прикладом можуть слугувати комітетські слухання, проведені 16 грудня 2020 р. Комітетом з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва і присвячених проблемам міжнародно-правового забезпечення зовнішньої політики України в космічній сфері. Комітетські слухання охопили широке коло представників органів державної влади, зокрема Міністерства закордонних справ, Міністерства стратегічних галузей промисловості, Державного космічного агентства, Державної служби експортного контролю. Крім того, у слуханнях взяли участь вчені з Міжнародного центру космічного права та Інституту космічних досліджень НАН України. Свої пропозиції висловили також представники громадськості

та бізнесу, а саме Української асоціації високотехнологічних підприємств та організацій «КОСМОС», EOS Data Analytics, Space Logistics Ukraine; підготовці та поданні на розгляд Верховної Ради України запитів до Президента України від комітету відповідно до положень п. 34 ч. 1 ст. 85 Конституції України; направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом, органам Верховної Ради України, державним органам, їх посадовим особам.

Таким чином, для Верховної Ради України як суб'єкта адміністративно-правового регулювання загальної компетенції реалізація завдань державної політики у сфері державно-приватного партнерства в космічній галузі України є лише однією зі складових її компетенції, яка здійснюється ними шляхом координації діяльності підконтрольних їй суб'єктів.

Список використаних джерел:

1. Договір про заборону випробування ядерної зброї в атмосфері, космічному просторі та під водою : міжнародний документ від 5 серпня 1963 р. № 995_376. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_376
2. Малишева Н. Р. Нариси з космічного права. Київ : Алерта, 2010. 296 с.
3. Конвенція про відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами : міжнародний документ від 29 березня 1972 р. № 995_126. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126
4. Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір : міжнародний документ від 14 січня 1975 р. № 995_253. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_253
5. Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах : міжнародний документ від 18.12.1979 р. № 995_482. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_482